

Bruselj, 24.10.2023
COM(2023) 669 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Evropski akcijski načrt za vetrno energijo

1. UVOD

Vetrna energija je obnovljiva, v EU je na voljo v izobilju, poleg tega pa je varna. Je ključna za doseganje ciljev EU glede razogljičenja ter zagotavljanje čiste, cenovno dostopne in varne električne energije evropskim gospodinjstvom in industriji, vse bolj pa tudi evropskemu prometnemu sektorju. Z razširitvijo vetrne energije in povezane industrije po vsej EU se bodo ustvarila kakovostna delovna mesta in povečala naša energetska varnost.

Napovedi za uvajanje vetrne energije v EU in po svetu so ugodne. Da bi uresničili cilj EU in do leta 2030 zagotovili najmanj 42,5-odstotni delež energije iz obnovljivih virov, bo treba inštalirano moč v obdobju 2022–2030 povečati z 204 GW na več kot 500 GW¹. Na svetovni ravni bi bilo treba zmogljivost vetrnih elektrarn do leta 2030 letno povečati za vsaj 329 GW, da bi do leta 2050 dosegli neto ničelne emisije, s čimer bi se sedanja raven uvajanja povečala več kot štirikratno (75 GW)².

Vendar se evropska industrija vetrne energije v zadnjem času srečuje s težavami pri poslovanju. Vsi največji proizvajalci vetrnih turbin so leta 2022 poročali o znatnih izgubah iz poslovanja³. Leta 2022 so bile v okviru novih projektov nameščene vetrne elektrarne z močjo 16 GW⁴, kar je precej manj od 37 GW/leto, kolikor bi bilo potrebno za stroškovno učinkovit prispevek k doseganju ciljev EU do leta 2030.

To stanje zahteva takojšnje ukrepanje. EU ne more podvojiti hitrosti uvajanja vetrne energije brez zdrave, trajnostne in konkurenčne dobavne verige. Industrija vetrne energije pa ne more biti zdrava brez jasnega in varnega nabora projektov, ki pritegnejo potrebno financiranje in konkurirajo pod enakimi konkurenčnimi pogoji na svetovni ravni.

Poleg tega je energetska kriza po obsežni ruski invaziji na Ukrajino poudarila tveganja, ki izhajajo iz čezmerne odvisnosti od prevladujočega tujega dobavitelja fosilnih goriv, ter pomen vetra in drugih obnovljivih virov energije za stabilnost in varnost energetskega sistema. V svetu, ki je sredi hitrega zelenega in digitalnega prehoda, so čiste tehnologije ključne za odprto strateško avtonomijo Evrope. Ob upoštevanju tega je predsednica Komisije Ursula von der Leyen 13. septembra 2023 v svojem govoru o stanju v Uniji priznala, da se industrija vetrne energije v EU srečuje z edinstveno kombinacijo izzivov, in napovedala evropski sveženj o vetrni energiji. Cilj tega akcijskega načrta je podpreti podjetja EU v sektorju vetrne energije in izboljšati njihovo konkurenčnost ter tako zagotoviti, da bo imela industrija vetrne energije EU še naprej ključno vlogo pri zelenem prehodu.

V akcijskem načrtu so določeni ukrepi, ki bi jih bilo treba nujno sprejeti za doseganje tega cilja. Ker je več predlaganih ukrepov pomembnih za vse obnovljive vire, bo akcijski načrt posredno podpiral tudi druge sektorje čiste energije, vključno s solarno industrijo. Razdeljen je na **šest glavnih stebrov usklajenih ukrepov Evropske komisije, držav članic in zadevne**

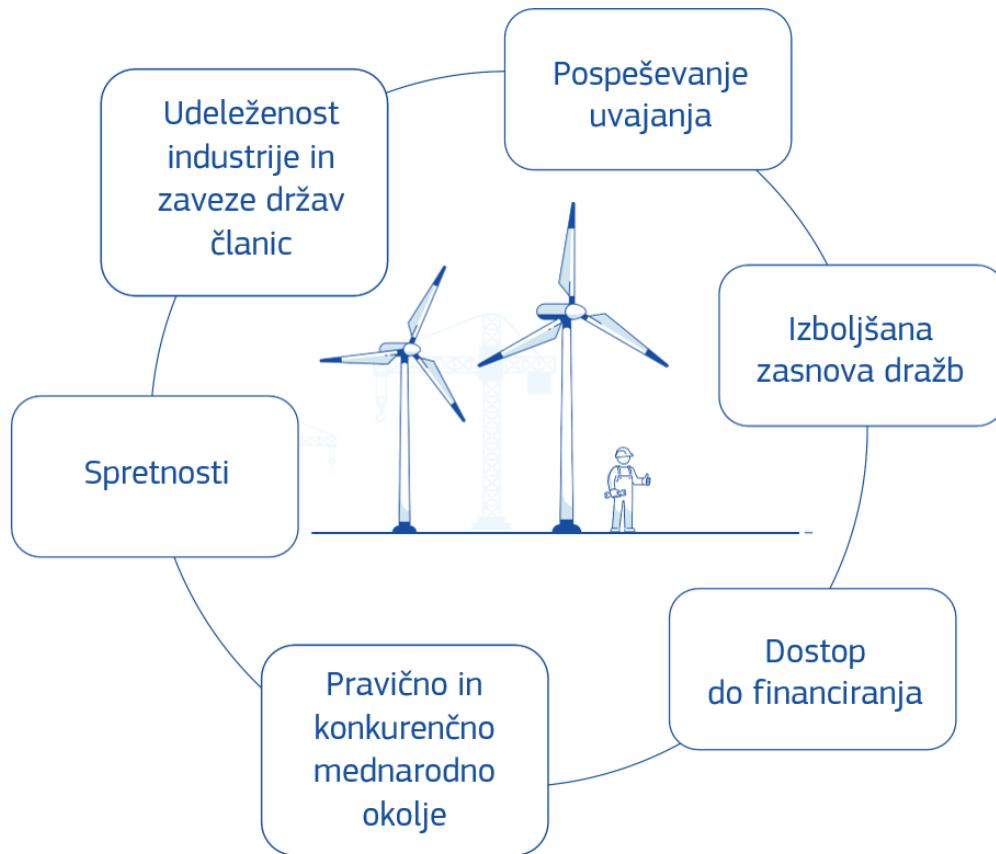
¹ MEŠANI scenarij izmed scenarijev politike za uresničevanje evropskega zelenega dogovora (na voljo na spletnem naslovu https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/energy-modelling/policy-scenarios-delivering-european-green-deal_en).

² Poročilo Mednarodne agencije za obnovljivo energijo (IRENA), World Energy Transition Outlook 2023 (Obeti glede svetovnega energetskega prehoda za leto 2023).

³ Poročilo družbe Rystad (2023), The State of the European Wind Energy Supply Chain (Stanje evropske dobavne verige na področju vetrne energije).

⁴ Poročilo združenja WindEurope (2023), Wind Energy in Europe: 2022 Statistics and the outlook for 2023-2027 (Vetrna energija v Evropi: statistični podatki za leto 2022 in obeti za obdobje 2023–2027).

industrije: (i) pospeševanje uvajanja z večjo predvidljivostjo in hitrejšim izdajanjem dovoljenj; (ii) izboljšana zasnova dražb; (iii) dostop do financiranja; (iv) vzpostavitev pravičnega in konkurenčnega mednarodnega okolja; (v) spretnosti ter (vi) udeleženos industrije in zaveze držav članic.

2. STANJE INDUSTRIJE VETRNE ENERGIJE V EVROPI

Vetrna energija na kopnem (92 % inštalirane moči vetrnih elektrarn) in na morju je že zdaj osrednji steber našega elektroenergetskega sistema. Leta 2022 je zagotovila v povprečju 16 % električne energije, porabljene v EU, pogosto pa doseže več kot 30 % na dan⁵. Tehnologije za izkoriščanje vetrne energije, ki so bile razvite in so se razširile v Evropi, so zaradi inovacij in ekonomij obsega v zadnjih desetih letih postale veliko cenejše⁶. V številnih delih Evrope je vetrna energija najcenejši vir električne energije⁷.

Do zdaj je vetrne elektrarne v EU zagotavljal predvsem domači sektor proizvodnje na področju vetrne energije. Glavni evropski proizvajalci so imeli 85-odstotni delež trga EU z vetrno energijo (94-odstotni v sektorju energije na morju)⁸. Turbine in njihovi sestavni deli

⁵ Podatki mreže ENTSO-E.

⁶ IRENA (2023), Renewable power generation costs in 2022 (Stroški proizvodnje energije iz obnovljivih virov v letu 2022).

⁷ Georgakaki, A. et al. (2022), Clean Energy Technology Observatory: Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the European Union – 2022 Status Report (Opazovalnica za tehnologije za čisto energijo: splošna strateška analiza tehnologij za čisto energijo v Evropski uniji – poročilo o stanju za leto 2022).

⁸ SWD(2023) 68 final z dne 23. marca 2023.

(lopaticice, ohišja in stolpi, menjalniki, temelji, transformatorske postaje, generatorji itd.) se proizvajajo po vsej EU. S tem je sektor proizvodnje na področju vetrne energije pomemben vir delovnih mest, saj po ocenah celotni sektor vetrne energije zagotavlja med 240 000 in 300 000 neposrednih in posrednih delovnih mest v EU, od tega pa jih približno 45 000 (28 % neposrednih delovnih mest) zagotavljajo proizvajalci turbin in sestavnih delov⁹.

Evropska podjetja imajo znaten delež naraščajočega svetovnega trga opreme za vetrno energijo. Vendar se je ta delež med letoma 2020 in 2022 zmanjšal z 42 % na 35 %¹⁰. To je večinoma posledica hitrega uvajanja vetrne energije na Kitajskem, ki se opira predvsem na rastoči domači proizvodni sektor. Izmed desetih največjih podjetij za proizvodnjo vetrnih turbin na svetu (ki zadostijo več kot 80 % svetovnega povpraševanja po vetrnih turbinah) imajo štiri sedež v EU, štiri pa na Kitajskem.

Tudi evropski upravljavci in razvijalci projektov na področju vetrne energije delujejo globalno, vendar so v nasprotju s proizvajalci opreme za vetrno energijo leta 2022 in v prejšnjih letih ustvarili precejšnje dobičke. Vendar težave proizvajalcev EU čedalje bolj vplivajo na uspešnost upravljavcev na področju vetrne energije iz EU in povzročajo na primer zamude pri projektih ali njihovo opuščanje. Poleg tega se vsi proizvajalci EU vse pogosteje srečujejo z ovirami pri dostopu do tujih trgov.

Industrija vetrne energije se srečuje tudi s težavo pri dostopu do surovin, kot so baker, minerali redke zemlje, jeklo, nikelj, steklena vlakna ali silikon. Evropa je odvisna od tretjih držav za dobavo teh materialov, katerih cene so nestanovitne, povpraševanje po njih pa se z razvojem sektorja po vsem svetu povečuje.

3. GLAVNI DEJAVNIKI TEŽAV PROIZVODNE INDUSTRIJE EU NA PODROČJU VETRNE ENERGIJE

Evropska industrija vetrne energije se kljub preteklemu razvoju, ki je bil na splošno pozitiven, zdaj srečuje z velikimi težavami. Dejavnike težav pri poslovanju, s katerimi se srečujejo proizvajalci opreme za vetrno energijo v EU, je mogoče razdeliti v pet glavnih kategorij.

Prvič, premajhna izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti zaradi **nezadostnega in negotovega povpraševanja po vetrnih turbinah** v EU. Proizvajalci zdaj nimajo ustreznega pregleda nad načrti držav članic za uvajanje vetrne energije, zato imajo težave pri načrtovanju proizvodnje in naložb. Poleg tega so za prevoz delov in sestavnih delov vetrnih turbin potrebna posebna dovoljenja, ki pa so v posameznih državah članicah različna, kar povzroča zamude pri prevozu od proizvodnega obrata do načrtovanih vetrnih elektrarn.

Poleg tega je premajhna izkoriščenost predvsem posledica **počasnih in zapletenih postopkov izdaje dovoljenj** za projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Po ocenah panoge zmogljivost za vetrno energijo, v zvezi s katero po vsej EU potekajo postopki izdaje dovoljenj, znaša 80 GW, kar je petkrat več od skupne zmogljivosti, uvedene lani. Za velik delež te zmogljivosti postopki izdaje dovoljenj zaradi njihove počasnosti in neučinkovitosti trajajo že več let.

---

⁹ Telsnig, T. et al., Clean Energy Technology Observatory: Wind Energy in the European Union – 2022 Status Report on Technology Development, Trends, Value Chains and Markets (Opazovalnica za tehnologije za čisto energijo: vetrna energija v Evropski uniji – poročilo o razvoju tehnologije, trendih, vrednostnih verigah in trgih za leto 2022), Urad za publikacije Evropske unije.

¹⁰ SWD(2023) 68 final z dne 23. marca 2023.

Drugič, zaradi kombinacije **dostopa do surovin, visoke inflacije in cen primarnih proizvodov**¹¹ ter omejenega varovanja pred nestanovitnostjo cen vložkov, ki ga uporabljajo proizvajalci opreme za vetrno energijo, se je poslabšal finančni položaj proizvajalcev. Vse višje obrestne mere in težave pri dostopu do financiranja so njihov položaj še poslabšale.

Tretjič, **nacionalni razpisi** za razvoj energije iz obnovljivih virov so pogosto **zasnovani** tako, da temeljijo izključno ali večinoma na cenovnih merilih, pri čemer visoki okoljski in socialni standardi evropskih proizvodov niso ustrezno nagrajeni, potreba po odpornosti dobavnih verig pa se ne upošteva. To velja za večino dražb, čeprav so nekatere države članice, kot je Nizozemska ali Francija, začele uvajati necenovna merila. Pri nekaterih razpisih za vetrno energijo na morju, kot so razpisi na podlagi „neomejenega negativnega licitiranja“, upravljavci predložijo zelo visoke ponudbe. Zaradi tega in primerov, ko kazni za neizvedbo projektov niso dovolj visoke, se povečuje tveganje za popolno in pravočasno izvedbo projektov. Poleg tega so dražbe po vsej EU zasnovane zelo različno. Vse navedeno proizvajalcem otežuje načrtovanje naložb, vpliva na stabilnost proizvodnih linij in zmanjšuje koristi ekonomij obsega¹².

Četrto, **pritisk mednarodnih konkurentov** na sektor proizvodnje EU na področju vetrne energije se je povečal. Na primer, trgovinska bilanca EU s Kitajsko v sektorju vetrne energije je negativna, primanjkljaj pa je leta 2022 dosegel rekordnih 462 milijonov EUR¹³. Kitajska je pomemben dobavitelj surovin in sestavnih delov za proizvajalce v EU in po svetu, postaja pa tudi vse bolj resen konkurent na trgih tretjih držav, ki so pomembni za evropska podjetja. Kitajska podjetja ponujajo cene, ki so v povprečju za 20 % nižje od cen konkurentov iz Evrope in ZDA¹⁴, po podatkih iz panoge pa v nekaterih primerih tudi podprte s privlačnimi odlogi plačil, zato se njihova navzočnost v tujini stalno povečuje. Čeprav konkurenca spodbuja inovacije in izboljšave proizvodov, bi lahko neenaki konkurenčni pogoji negativno vplivali na proizvajalce opreme za vetrno energijo v EU in celo zmanjšali njihovo konkurenčnost na trgu EU.

Poleg tega imajo kitajski proizvajalci zaradi prevladujočega položaja Kitajske na področju proizvodnje jekla in surovin koristi od vertikalno povezanih poslovnih modelov s krajšimi dobavnimi verigami, morda pa tudi od zelo privlačnih finančnih pogojev. Vse to resno ogroža sposobnost podjetij EU, da konkurirajo pod enakimi konkurenčnimi pogoji.

In petič, **razpoložljivost usposobljenih delavcev** v sektorju proizvodnje na področju vetrne energije lahko vpliva na hitrost povečevanja evropske proizvodne zmogljivosti¹⁵. Zlasti na področju vetrne energije na morju primanjkuje usposobljenih upravljavcev plovil, žerjavov ali težkih dviznih strojev. V tej panogi bo potrebnih več delavcev, vključno z inženirji in trgovci.

---

¹¹ Poročilo družbe Rystad (2023), The State of the European Wind Energy Supply Chain (Stanje evropske dobavne verige na področju vetrne energije).

¹² Značilen primer je hitro povečevanje vetrnih turbin, zaradi katerega morajo proizvajalci stalno prilagajati svoje proizvodne linije z novimi naložbami.

¹³ JRC, Poročilo opazovalnice za tehnologije čiste energije za leto 2023, v pripravi.

¹⁴ Podatki družbe BloombergNEF (2023), na voljo na spletnem naslovu <https://about.bnef.com/blog/cost-of-clean-energy-technologies-drop-as-expensive-debt-offset-by-cooling-commodity-prices/>.

¹⁵ Glej letno poročilo o konkurenčnosti tehnologij za čisto energijo za leto 2023 (ki bo objavljeno 25. oktobra 2023).

Evropska proizvodnja lahko po ocenah zadosti večini sedanjega povpraševanja po vetrnih turbinah v EU¹⁶. Vendar bi morali evropski proizvajalci na področju vetrne energije hitro povečati svoje zmogljivosti, da bi ohranili svojo konkurenčnost na rastočem trgu, ki temelji na ambicijah EU za vetrno energijo na kopnem in na morju. Sicer se lahko kmalu pojavijo ozka grla pri dobavi, zaradi katerih se bo upočasnilo uvajanje ali pa se bo povečal uvoz za zapolnitev vrzeli.

4. UKREPI, KI JIH JE KOMISIJA SPREJELA DOSLEJ

Komisija je že predlagala pobude, ki obravnavajo nekatera ključna vprašanja, s katerimi se srečuje sektor proizvodnje EU na področju vetrne energije.

Revidirana direktiva o energiji iz obnovljivih virov¹⁷ določa zavezujoči minimalni cilj za delež obnovljivih virov energije, ki naj bi do leta 2030 znašal 42,5 %, pri čemer si je treba prizadevati doseči 45-odstotni delež. Določa pot za hitro pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov ob upoštevanju drugih premislekov politike, kot je večnamenska raba zemljišč. V ta namen bo treba močno povečati obseg projektov na področju obnovljivih virov energije in med drugim spodbujati povpraševanje po opremi za vetrno energijo.

Za kratkoročno pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov je Komisija predstavila **izredno uredbo o izdaji dovoljenj**¹⁸, s katero se poenostavijo in skrajšajo postopki za izdajo dovoljenj za obnovljive vire energije, tudi za nadomestitev stare zmogljivosti z novo in omrežja. Uredba je začela veljati konec leta 2022, njena veljavnost pa naj bi potekla sredi leta 2024. Komisija je sprejela tudi ukrepe za poenostavitev in racionalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj za prevoz sestavnih delov vetrnih turbin, za katerega je zdaj treba pridobiti več dovoljenj za uporabo avtocest, in to celo v isti državi članici¹⁹.

Uredba se v državah članicah izvaja različno, vendar že prinaša prve rezultate. Na primer, po začetku veljavnosti uredbe je bilo v Nemčiji leta 2023 izdano rekordno število novih dovoljenj, stopnja nadomeščanja stare zmogljivosti z novo pa se je povišala na 34 %, kar je največ v devetih letih. Z izvajanjem revidirane **direktive o energiji iz obnovljivih virov** se bosta zagotovila celovitejša in bolj strukturna poenostavitev in skrajšanje postopkov za izdajo dovoljenj. Skoraj vse države članice so to regulativno prenavo dopolnile z reformami izdajanja dovoljenj, ki so jih vključile v svoje načrte za okrevanje in odpornost, tudi v nedavno sprejeta poglavja REPowerEU. Uredba o **vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo**²⁰ določa, da lahko države članice v okviru svojih samostojnih projektov ali projektov, ki vključujejo več držav, pridobijo tehnično strokovno znanje za pospešitev izdaje dovoljenj za vetrno energijo. Ta instrument za podporo pri pospešitvi izdaje dovoljenj je že izkoristilo šest držav članic. Tudi sprejeta revidirana uredba o **vseevropskih energetskih omrežjih** (TEN-E)²¹ vsebuje določbe za racionalizacijo izdaje dovoljenj za čezmejne

¹⁶ Po podatkih Sveta za vetrno energijo (Global Wind Energy Council – GWEC) proizvodna zmogljivost celotne Evrope zadošča za približno 30 GW vetrnih turbin.

¹⁷ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta COM(2021) 557 final.

¹⁸ Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36).

¹⁹ Predlog spremembe Direktive 96/53/ES o največjih dovoljenih težah in merah (COM(2023) 445 final).

²⁰ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (UL L 57, 18.2.2021, str. 1).

²¹ Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022.

infrastrukturne projekte, na primer za hibridne povezovalne daljnovode na morju. Okvir TEN-E podpira tudi izvajanje ali začetek ključnih čezmejnih projektov elektroenergetske infrastrukture s finančno podporo iz Instrumenta za povezovanje Evrope na področju energetike.

Predlog **reformne zasnove trga električne energije**²² je namenjen zagotavljanju stabilnih signalov za naložbe v energijo iz obnovljivih virov s spodbujanjem sklepanja dolgoročnih pogodb na podlagi pogodb na razliko in pogodb o nakupu električne energije. Hkrati določa pravila za vzpostavitev bolj prožnega elektroenergetskega sistema, ki lahko pospeši vključevanje spremenljivih obnovljivih virov energije, kot je veter.

Kar zadeva sektor proizvodnje neto ničelnih tehnologij, vključno z vetrnimi, je Komisija znatno podprla odpornost sektorja z **industrijskim načrtom v okviru zelenega dogovora** ter predlogoma **akta o neto ničelni industriji** in **akta o kritičnih surovinah**²³. Zlasti s predlogom akta o neto ničelni industriji se uveajajo merila v zvezi s trajnostnostjo in odpornostjo za javna naročila in dražbe v podporo energiji iz obnovljivih virov. Poleg tega se bo z njim pospešilo izdajanje dovoljenj za vzpostavitev proizvodnih obratov, okrepila se bosta izpopolnjevanje in preusposabljanje ter spodbujale inovacije in boljše usklajevanje med državami članicami. Predlog akta o kritičnih surovinah je namenjen okrepitvi vrednostne verige kritičnih surovin, od katerih se številne uporabljajo v industriji vetrne energije, spodbujanju krožnega gospodarstva, ki je ključen pristop za zmanjšanje odvisnosti od kritičnih surovin, ter sočasemu čim večjemu zmanjševanju vplivov na okolje.

Z revidirano strategijo EU za pomorsko varnost²⁴ se obravnavajo grožnje za kritično pomorsko infrastrukturo, vključno z vetrnimi elektrarnami na morju, ter izboljšajo nadzor, zaščita in odpornost infrastrukture proti konvencionalnim, hibridnim in kibernetičnim napadom.

Za podporo potrebnim naložbam je Komisija poleg možnosti za podporo na podlagi smernic o regionalni pomoči uvedla tudi nov oddelek v **začasnem okviru za krizne razmere in prehod**, v skladu s katerim je mogoče do 31. decembra 2025 pridobiti pomoč za naložbe v proizvodnjo strateške opreme za prehod na neto ničelno gospodarstvo, vključno z vetrnimi turbinami in njihovimi ključnimi sestavnimi deli ter povezanimi kritičnimi surovinami²⁵. Nekatere države članice na podlagi tega novega oddelka vzpostavljajo programe podpore za razširitev proizvodnje čistih tehnologij. Komisija je od marca 2023 odobrila programe več držav članic s skupnim proračunom v višini približno 6,9 milijarde EUR in zdaj ocenjuje še druge.

Poleg tega lahko države članice podpirajo sektor vetrne energije na podlagi splošnih skupinskih izjem²⁶, okvira za raziskave, razvoj in inovacije²⁷, smernic o podnebnju, varstvu okolja in energiji²⁸ ter smernic o regionalni pomoči²⁹.

---

²² COM(2023) 148 final z dne 14. marca 2023.

²³ COM(2023) 62 final z dne 1. februarja 2023, COM(2023) 161 final z dne 16. marca 2023 oziroma COM(2023) 160 final z dne 16. marca 2023.

²⁴ Skupno sporočilo o posodobljeni strategiji EU za pomorsko varnost in povezanem akcijskem načrtu: „Izboljšana strategija EU za pomorsko varnost za spreminjajoče se pomorske grožnje“ (JOIN(2023) 8 final).

²⁵ Sporočilo Komisije 2023/C 101/03.

²⁶ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe.

²⁷ Sporočilo Komisije – Okvir za državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije (2022/C 414/01).

Komisija je junija 2023 predlagala **platformo za strateške tehnologije za Evropo** (STEP) za podporo naložbam v kritične in nastajajoče tehnologije, pomembne za zeleni in digitalni prehod³⁰. Platforma STEP bi omogočala usmerjanje obstoječega in dodatnega financiranja EU na podlagi več programov EU v tehnološka področja, ključna za vodilno vlogo Evrope, zlasti v proizvodnjo čistih tehnologij, s čimer bi prispevala k enakim konkurenčnim pogojem za naložbe na celotnem enotnem trgu.

Programi EU za porabo sredstev zagotavljajo priložnosti za podporo industriji vetrne energije. **Sklad za inovacije**, ki lahko podpira povečanje obsega inovativnih projektov za proizvodnjo, je od leta 2020 izbral šest projektov na področju vetrne energije, za katere je zagotovil skupno podporo v višini 150 milijonov EUR. Zadnji razpis za obsežne projekte³¹ je vključeval poseben sklop za proizvodnjo čistih tehnologij, v skladu z načrti pa bodo objavljeni še dodatni razpisi. Več držav članic uporablja mehanizem za okrevanje in odpornost za podporo krepitvi industrijske zmogljivosti za tehnologije obnovljivih virov energije.

V obstoječih načrtih za okrevanje in odpornost so predvideni ukrepi za uvedbo do 15,9 GW dodatne zmogljivosti za vetrno in sočno energijo³², na podlagi katerih je za projekte v zvezi z vetrno in sočno energijo namenjenih 5,6 milijarde EUR. Ukrepi, ki so izrecno osredotočeni na vetrno energijo, vključujejo izgradnjo polj vetrnih elektrarn na morju ali na kopnem in z njo povezane infrastrukture, kot so energetske otoki ali terminalska infrastruktura na morju.

Poleg tega se lahko podpora za naložbe v proizvodnjo in uvajanje zagotavlja tudi na podlagi programa **InvestEU**, v okviru katerega so bila do zdaj odobrena posojila Evropske investicijske banke (EIB) v višini več kot 1,8 milijarde EUR za projekte na področju vetrne energije. V okviru programa za raziskave **Obzorje Evropa** je bilo zagotovljenih približno 250 milijonov EUR za teme, povezane z vetrno energijo. **Kohezijski sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj in Sklad za pravični prehod** podpirajo inovacije, krepitev industrijske zmogljivosti, zlasti v MSP, ter uvajanje na področju vetrne energije na podlagi nacionalnih in regionalnih programov kohezijske politike. Podpora uvajanju v okviru kohezijske politike naj bi v obdobju 2021–2027 znašala več kot 580 milijonov EUR, skupaj z nacionalnimi prispevki pa naj bi dosegla skupno 819 milijonov EUR.

Komisija je podprla tudi vzpostavitev **obsežnega partnerstva za spretnosti**. Namen tega partnerstva, ki ga vodijo deležniki, je zbirati informacije o spretnostih, potrebnih v sektorju energije iz obnovljivih virov, podpreti zagotavljanje ustreznih spretnosti ter zagotavljati smernice in priporočila javnim organom.

Komisija poleg tega akcijskega načrta opravlja delo za sprejetje sporočila o uresničevanju strategije za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju, ki vključuje nabor ukrepov, izrecno namenjenih energiji iz obnovljivih virov na morju.

---

²⁸ Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 (2022/C 80/01).

²⁹ Sporočilo Komisije – Smernice o regionalni državni pomoči (2021/C 153/01).

³⁰ COM(2023) 335 final z dne 20. junija 2023.

³¹ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/calls-proposals/large-scale-calls_sl

³² Večina podprtih ukrepov na podlagi načrtov za okrevanje in odpornost ima skupne cilje za uvajanje, ki zajemajo sončno in vetrno energijo, brez razčlenitve po vrstah tehnologije.

5. AKCIJSKI NAČRT ZA VETRNO ENERGIJO

Ne glede na navedeno je treba storiti več za podporo evropskemu sektorju vetrne energije. Zato ta evropski akcijski načrt za vetrno energijo, ki temelji na že sprejetih ukrepih Komisije, vključuje dodatne ukrepe za obravnavanje opredeljenih izzivov. Ti ukrepi so razvrščeni v šest ključnih stebrov: (i) pospešitev uvajanja z večjo predvidljivostjo in hitrejšim izdajanjem dovoljenj, (ii) izboljšana zasnova dražb, (iii) dostop do financiranja, (iv) vzpostavitev pravičnega in konkurenčnega mednarodnega okolja, (v) spretnosti ter (vi) udeleženos industrije in zaveze držav članic.

1. POSPEŠEVANJE UVAJANJA Z VEČJO PREDVIDLJIVOSTJO IN HITREJŠIM IZDAJANJEM DOVOLJENJ

Za začetek izvajanja obstoječih projektov, ki so v fazi odobritve, in pospešitev novih so potrebni učinkovitejši in preglednejši postopki izdaje dovoljenj, boljše kadrovanje in usposabljanje osebja nacionalnih organov za izdajo dovoljenj ter hitrejšo izvajanje novega regulativnega okvira za izdajo dovoljenj. Za odpravo teh ovir se bo Komisija osredotočila na uvajanje digitalizacije postopka izdaje dovoljenj v vseh državah članicah EU. Boljša izmenjava informacij o obstoječih praksah za sprejetje v lokalnih skupnostih med državami članicami bo prav tako zagotovila dodano vrednost postopku.

Na splošno so države članice na podlagi mehanizma za okrevanje in odpornost predlagale ukrepe za podporo nacionalnim organom za izdajo dovoljenj, katerih vrednost znaša 31 milijonov EUR. Ti se bodo predvidoma še okrepili z dodatnimi ukrepi na podlagi poglavij REPowerEU v načrtih držav članic za okrevanje in odpornost.

Poleg tega je v številnih državah članicah podrobno načrtovanje dražb za obnovljive vire energije kljub veljavnim posebnim pravnim določbam³³ bodisi nezanesljivo bodisi se ne izvaja. Komisija bo tesneje sodelovala z državami članicami, da zagotovi pregledno načrtovanje dražb za obnovljive vire energije, če to ne bo zadostovalo, pa bo sprejela ukrepe za zagotovitev ustreznega izvajanja zadevnih določb direktive o energiji iz obnovljivih virov.

Nazadnje, politike za olajšanje uvajanja vetrne energije na podlagi pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov ne obstajajo. Zaradi nejasnih obetov glede obsega uvajanja v prihodnjih letih proizvajalci EU odlagajo širitev proizvodnje in zmogljivosti. S celovitejšim in podrobnejšim načrtovanjem dražb se bo povečalo zaupanje industrije v zvezi s kratko- in srednjeročnimi poslovnimi priložnostmi.

Ukrep 1: Komisija in države članice si skupaj prizadevajo za pospešitev izdajanja dovoljenj. Pobuda za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije (Accele-RES) – okrepljena prizadevanja za prenos in izvajanje revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov v začetni fazi. Začasna izredna ureditev.

Komisija bo začela izvajati pobudo Accele-RES, ki med drugim vključuje naslednje specifične ukrepe:

---

³³ Člen 6(3) direktive o energiji iz obnovljivih virov.

- **Komisija bo prednostno obravnavala pospešitev izdajanja dovoljenj**, pri čemer bo dala velik poudarek **digitalizaciji** nacionalnih postopkov izdaje dovoljenj po vsej EU in podprla uvajanje **usposabljanja** za nacionalne organe za izdajo dovoljenj. Ta ukrep bo v izbranih državah članicah podprt s poglavji REPowerEU v njihovih načrtih za okrevanje in odpornost. Komisija bo spodbujala države članice, da uporabljajo **Instrument za tehnično podporo**³⁴ za dodatno podporo hitremu izvajanju določb direktive o energiji iz obnovljivih virov o izdaji dovoljenj;
- Komisija bo pred koncem leta vzpostavila **namensko spletno orodje za podporo državam članicam pri postopku izdaje dovoljenj**. Orodje bo med drugim vsebovalo odgovore na pogosta zastavljena praktična vprašanja držav članic v zvezi z izvajanjem revidiranih določb o izdaji dovoljenj;
- da bi Komisija podprla hitro izvajanje predpisov o izdaji dovoljenj, bo vse države članice pozvala, da pripravijo podrobne **načrte za izvajanje** revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov;
- Komisija bo do aprila 2024 **posodobila priporočilo** o pospešitvi postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov³⁵ ter spremne **smernice** o dobrih praksah za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in poenostavitve sklepanja pogodb o nakupu električne energije³⁶, pri čemer bo po potrebi zagotovila dodatne smernice o temah, kot so nadomestitev stare zmogljivosti z novo in poenostavitve okoljskih postopkov ali izdaje dovoljenj za omrežja. Izdala bo tudi smernice za države članice o določitvi območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije³⁷;
- Komisija bo **nadgradila neformalno strokovno skupino za izdajo dovoljenj** ter jo preoblikovala v poseben forum za redno izmenjavo dobrih praks in ugotovitev preostalih ovir, vključno z regulativnimi ovirami, v zvezi s katerimi so potrebni nadaljnji ukrepi na ravni EU. Za podporo izvajanju nove zakonodaje bodo uporabljeni drugi forumi za sodelovanje z državami članicami, kot sta CA-RES (*Concerted Action on the Renewable Energy Directive – usklajeno ukrepanje v zvezi z direktivo o energiji iz obnovljivih virov*) in **projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga (SMET)**³⁸.

Komisija zdaj v okviru tekočega ocenjevanja potrebe po podaljšanju veljavnosti izrednih uredb izvaja pregled izredne uredbe o izdaji dovoljenj. Uredba že zagotavlja hitrejše postopke izdaje dovoljenj v državah članicah pred dejanskim prenosom določb direktive o energiji iz

³⁴https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_si

³⁵ Priporočilo Komisije C(2022) 3219 final.

³⁶ Delovni dokument služb Komisije – Smernice za države članice o dobrih praksah za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in poenostavitve sklepanja pogodb o nakupu električne energije – Spremeni dokument k Priporočilu Komisije o pospešitvi postopkov izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in poenostavitvi sklepanja pogodb o nakupu električne energije (SWD(2022) 149 final).

³⁷ V skladu s členom 15c revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov morajo države članice za vsaj eno tehnologijo za energijo iz obnovljivih virov določiti območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije.

³⁸ Projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga bo nadaljevala delo za odpravo postopkovnih ovir za izdajo dovoljenj za projekte na področju vetrne in sončne energije. Poleg tega bo podpirala izmenjavo dobrih praks za točko „vse na enem mestu“, digitalno izdajanje dovoljenj ter jasne informacije in roke.

obnovljivih virov v nacionalno zakonodajo (države članice morajo nekatere določbe prenesti do 1. julija 2024). Trg energije se je v primerjavi z letom 2022 sicer stabiliziral, vendar se EU še vedno spopada s posledicami energetske krize. Čeprav je bila arhitektura za pripravljenost in zanesljivost oskrbe okrepljena, tveganja, kot je tveganje motenj pri uvozu energije, še niso odpravljena. Cene električne energije so visoke in še naprej nestanovitne. Potreba po pospešitvi uvajanja obnovljivih virov energije, zlasti vetrne energije, po vsej EU je večja kot kdaj koli prej, saj to pripomore k odpravi tveganj za zanesljivost oskrbe, umika fosilnih goriv iz mešanice virov energije in doseganju naših ambicioznih ciljev do leta 2030.

Komisija bo do novembra predstavila poročilo o glavnih ugotovitvah tega pregleda in preučila možnost predložitve predloga za podaljšanje začasne izredne ureditve. Takšna začasna ureditev bi prinesla konkretne koristi za obnovljive vire energije, industriji in državam članicam pa jasno sporočila, da je nujno treba pospešiti uvajanje vetra in drugih obnovljivih virov energije. Za nemoteno in strukturno ohranitev ugodnih pogojev, ki jih ustvarja izredna uredba, so države članice pozvane, da v začetni fazi okrepijo prizadevanja za prenos določb revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov.

Ukrep 2: Države članice povečajo prepoznavnost nabora projektov na področju vetrne energije z zavezami za vetrno energijo ter objavo vmesnih časovnih razporedov dražb in dolgoročnih načrtov za uvedbo obnovljivih virov energije.

Države članice morajo v skladu z direktivo o energiji iz obnovljivih virov že zdaj objaviti dolgoročni časovni načrt za predvideno dodelitev podpore za obnovljive vire energije, ki zajema vsaj naslednjih pet let, in sprejeti ukrepe za zagotovitev, da bodo tudi pogodbe o nakupu električne energije prispevale k potrebnemu uvajanju obnovljivih virov energije³⁹. Komisija bo v sodelovanju z državami članicami ter z zagotovitvijo izvajanja ustreznih določb direktive o energiji iz obnovljivih virov in uvedbo preglednih digitalnih orodij zagotovila prepoznavnost in predvidljivost nacionalnih načrtov za uvajanje obnovljivih virov energije. To bi industriji pomagalo bolje načrtovati naložbe v proizvodne zmogljivosti, povečati možnosti bančnega financiranja in okrepiti gospodarsko upravičenost. Nekatere države članice, npr. Danska ali Poljska, že opravljajo delo v zvezi s konkretnimi programi razpisov za obsežne naložbe v energijo na morju.

V ta namen:

- bo Komisija vzpostavila interaktivno **digitalno platformo EU**, na kateri bodo objavljeni načrti držav članic za dražbe. Tako se bo zagotovila večjo prepoznavnost prihodnjih dražb in predvidenega obsega uvajanja, podjetjem pa zagotovila **enotna informacijska točka** za vse načrtovane dražbe v EU;
- Komisija poziva države članice, da vsaj za obdobje 2024–2026 sprejmejo specifične in konkretne **zaveze za obseg uvajanja vetrne energije**, ki bodo formalizirane do konca leta 2023 ter s katerimi se bo zagotovil jasen in verodostojen pregled nad uvajanjem vetrne energije v naslednjih letih. Te zaveze bi morale dopolnjevati ambiciozne zaveze

---

³⁹ Člen 6(3) Direktive (EU) 2018/2001: „Države članice objavijo dolgoročni časovni načrt, v katerem predvidijo pričakovano dodelitev podpore, ki za referenco zajema vsaj naslednjih pet let oziroma naslednja tri leta v primeru težav pri proračunskem načrtovanju in vključuje, okvirni časovni razpored, pogostost razpisnih postopkov, kadar je primerno, pričakovano zmogljivost in proračun ali najvišjo enotno podporo, za katero se pričakuje, da se bo dodelila, ter po potrebi pričakovane primerne tehnologije. Ta časovni načrt se letno oziroma po potrebi posodablja, da odraža najnovejši razvoj trga ali pričakovano dodelitev podpore.“

za uvedbo 111 GW zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov na morju v vseh morskih bazenih EU do leta 2030;

- bo Komisija okrepila sodelovanje z državami članicami, predlagatelji projektov in upravljavci omrežij v okviru regionalnih skupin na visoki ravni⁴⁰ za opredelitev konkretnih projektov, pripravljenih za izvajanje, na področju vetra in drugih obnovljivih virov energije, vključno s čezmejnimi projekti, ter za podporo njihovemu hitremu izvajanju. Dober primer je skupina za sodelovanje na področju energetike v Severnem morju (NSEC), ki je sprejela skupno izjavo⁴¹, s katero je določila ambiciozne nove skupne cilje za zagotovitev vsaj 260 GW vetrne energije na morju do leta 2050 ter vmesne cilje za zagotovitev vsaj 76 GW do leta 2030 in 193 GW do leta 2040. Komisija bo uporabljala tudi forume za regionalno sodelovanje za usklajevanje načrtovanja za projekte na področju vetrne energije na morju in drugih obnovljivih virov energije z regionalnimi vplivi, kot je pojasnjeno tudi v sporočilu o energiji iz obnovljivih virov na morju;
- bo Komisija decembra 2023 po oceni osnutkov nacionalnih energetske in podnebne načrtov (NEPN) **izdala priporočila v zvezi z izdajanjem dovoljenj in dolgoročnim načrtovanjem uvajanja obnovljivih virov energije**. Države članice bi morale v svojih posodobljenih NEPN, ki presegajo sedanje pravne obveznosti, pripraviti **celovite desetletne načrte** za uvajanje obnovljivih virov energije, zlasti vetra, z obeti do leta 2040. Načrti bi morali vključevati ciljne nameščene zmogljivosti in/ali količine ali proizvodnjo, profil projektov, prostorsko porazdelitev in vidike povezovanja energetskega sistema. S tem se bo zagotovila prepoznavnost proizvodne industrije in upravljavcev omrežij, da bodo lahko pravočasno razvili potrebna omrežja za vključevanje obnovljivih virov energije (na podlagi načrtov za razvoj omrežja).

Ukrep 3: Komisija sprejme akcijski načrt za olajšanje izgradnje omrežij.

Po konferenci na visoki ravni o omrežjih električne energije, ki je potekala septembra 2023, bo Komisija novembra 2023 sprejela **akcijski načrt za omrežja**, tudi na ravni prenosa in distribucije. Akcijski načrt bo temeljil na okviru za vseevropska energetska omrežja (TEN-E) ter bo pripomogel zlasti k pospeševanju ključnih čezmejnih projektov elektroenergetske infrastrukture, ki bodo vključeni na prvi seznam projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa po sprejetju revidirane uredbe o vseevropskih energetske omrežjih. Ti projekti bodo ključni za vključevanje čedalje večjih količin obnovljivih virov energije in spodbujanje povezovanja energetskega sistema.

Akcijski načrt bo vključeval ukrepe za obravnavo ozkih grl, ki ovirajo krepitev in širitev omrežja, vključno s čezmejno delitvijo stroškov, ter proizvodnjo, saj so ti ukrepi ključni za pomoč pri zagonu veliko projektov na področju vetrne energije na kopnem in na morju ter za spodbujanje naložb v projekte na področju vetrne energije v obalnih državah članicah in infrastrukturo za prevoz v neobalne regije v Evropi, s čimer se ustvarja dodatno povpraševanje po opremi za vetrno energijo. Akcijski načrt za omrežja bo olajšal tudi predhodne naložbe za zagotovitev potrebnega razvoja omrežij. Namenjen bo pospešitvi uvajanja nove infrastrukture z odpravo ozkih grl pri izdaji dovoljenj, zagotovil pa bo tudi

⁴⁰ BEMIP, CESEC, skupina za jugozahodno Evropo in NSEC.

⁴¹ https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-09/220912_NSEC_Joint_Statement_Dublin_Ministerial.pdf

boljšo uporabo obstoječega omrežja, na primer s povečanjem prepoznavnosti obstoječih zmogljivosti.

II. IZBOLJŠANA ZASNOVA DRAŽB

Način, kako države članice zasnujejo svoje dražbe v podporo obnovljivim virom energije, vpliva na uvajanje navedenih virov in naložbene signale v celotni vrednostni verigi. Dobro zasnovana, objektivna, pregledna in nediskriminatorna merila za predizbor in necenovna merila za dodelitev, s katerimi se nagrajujejo proizvodi z večjo dodano vrednostjo in spodbuja povečanje industrijske proizvodnje, lahko bolje podpirajo inovativno in konkurenčno proizvodno industrijo na področju vetrne energije. Z merili, kot je daljša življenjska doba naprav, vsebnost ogljika ali ukrepi krožnega gospodarstva, se zmanjša okoljski odtis polj vetrnih elektrarn in podpre zmanjševanje naše odvisnosti od kritičnih surovin. Z obravnavo tveganja zamud pri projektih ali njihove neizvedbe se zagotovita večja predvidljivost in gotovost za podjetja in vlagatelje. Na splošno bi se z dodatno uskladitvijo načel držav članic za zasnovano dražb znižali transakcijski stroški, taka uskladitev pa bi lahko veliko pripomogla k zagotavljanju, da dražbe ustrezajo svojemu namenu, ter hkrati zagotovila dovolj možnosti za prožnost in inovacije na ravni držav članic. Pri uporabi teh elementov za zasnovano dražb bi bilo treba upoštevati proračunske posledice za države članice in potrebo po enostavnosti.

Ukrep 4: Države članice v svoje dražbe vključijo objektivna, pregledna in nediskriminatorna kvalitativna merila ter ukrepe za čim višjo stopnjo izvajanja projektov, Komisija pa jih pri tem podpira s priporočili in smernicami.

Komisija bo takoj po sprejetju akcijskega načrta **začela dialog** z državami članicami in deležniki **za izboljšanje, poenostavitev in zagotovitev skladnosti zasnove dražb energije iz obnovljivih virov**, da se bodo odpravile pomanjkljivosti, zaradi katerih prihaja do zamud pri projektih ali njihovega opuščanja. Ta negotovost škoduje akterjem na evropskem trgu vetrne energije in državam članicam ter ogroža doseganje cilja EU za obnovljive vire energije. Na podlagi dialoga bodo takoj, ko bo to mogoče, sprejeti **priporočilo in smernice Komisije** za zagotovitev predlaganih standardnih elementov za dražbe ob popolnem dopolnjevanju akta o neto ničelni industriji ter enotnejše in učinkovitejše zasnove dražb. Dolgoročno bi bila Komisija pripravljena zagotoviti enotnejšo zasnovano dražb z izvedbenim aktom za akt o neto ničelni industriji, s katerim bi te določbe postale pravno zavezujoče.

Ta ukrep bo vključeval:

- predlog nabora nediskriminatornih, objektivnih in preglednih meril za predizbor v zvezi s kibernetiko varnostjo (skladnost z direktivo o varnosti omrežij in informacij ter revidirano direktivo o varnosti omrežij in informacij) in mednarodnim prenosom podatkov v skladu z zakonodajo EU in mednarodnimi obveznostmi ter drugih meril, kot so trajnostnost/okolje/varstvo morskega bazena in sposobnost za izvedbo;
- povečanje jasnosti necenovnih meril za dodelitev, ki so ključna za nagrajevanje trajnostnosti, inovacij, povezovanja energetskega sistema, visokokakovostnih proizvodov in prispevka k odporni dobavni verigi;

- preučitev priprave evropskega kodeksa poslovnega ravnanja, ki med drugim spodbuja preglednost dobavne verige in bi se lahko priporočil za prihodnje dražbe na področju vetrne energije;
- okrepitev kibernetске odpornosti vetrnih elektrarn in infrastrukture, s katero so povezane;
- zagotavljanje popolne in pravočasne izvedbe projektov z ustreznimi spodbudami. To bi moralo vključevati klavzule o kaznih za neizvedbo projektov in indeksacijo cen, da bi se lahko industrija bolje spoprijemala z naraščanjem stroškov zaradi inflacije;
- oceno posledic negativnih ponudb ter preučitev rešitev za preprečevanje negativnega vpliva na hitrost in obseg uvajanja ter na vrednostno verigo;
- Komisija bo pri pridobivanju zavez držav članic za obseg uvajanja vetrne energije v obdobju 2024–2026 in v poznejših obdobjih zahtevala podatke o tem, ali nameravajo uporabljati negativne ponudbe, zlasti neomejene negativne ponudbe, pri katerih se lahko predložijo zelo visoke ponudbe za projekte na področju vetrne energije ter poveča tveganje za popolno in pravočasno izvedbo takih projektov. Po potrebi bo začela dialog z državami članicami o tem, ali se je mogoče izogniti taki strukturi ponudb, ter
- obravnavo zgornjih meja ponudb, zaradi katerih se pri dražbah zbere premalo ponudb.

Ukrep 4 je namenjen zagotovitvi hitrih in konkretnih izboljšav ter večje usklajenosti zasnove dražb energije iz obnovljivih virov. Nekatera od vprašanj, ki naj bi jih obravnaval, so strukturno obravnavana v predlogih za **zasnovo trga električne energije in akt o neto ničelni industriji**. Ob upoštevanju tega **Komisija sozakonodajalca poziva, da hitro dosežeta dogovor o zasnovi trga električne energije (do konca leta 2023) in aktu o neto ničelni industriji (do marca 2024)**.

Komisija bo sozakonodajalca podprla pri vključevanju določb, povezanih z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili za predizbor pri dražbah ter krepitvijo uporabe necenovnih meril za dodelitev, v akt o neto ničelni industriji, vključno zlasti z vidiki, povezanimi s poslovnim ravnanjem, kibernetško varnostjo in varnostjo podatkov ter sposobnostjo za popolno in pravočasno izvedbo projektov.

Poleg tega je Komisija pripravljena, da hitro predlaga **izvedbeni akt** za akt o neto ničelni industriji za vključitev dobre prakse glede zasnove dražb za obnovljive vire energije v evropsko zakonodajo in nadaljnjo racionalizacijo zasnove dražb, če se sozakonodajalca tako odločita.

Določbe predloga za zasnovo trga električne energije glede uporabe pogodb na razliko in pogodb o nakupu električne energije bi lahko podpirale stabilnost prihodkov v industriji vetrne energije, ko bodo sprejete.

Ukrep 5: Spoprijemanje s tveganji za kibernetško varnost in obravnava vidikov varstva podatkov.

Komisija bo opredelila tveganja za kibernetično varnost, pomembna za naprave za vetrno energijo in povezano infrastrukturo, vključno z vidiki varstva podatkov, da oceni, ali bi jih bilo mogoče izkoristiti za povzročitev škode gospodarski varnosti ali zanesljivosti oskrbe z električno energijo v EU. Ta opredelitev in ocenjevanje bosta opravljena v okviru postopka za oceno tveganja, ki ga Komisija zdaj vodi skupaj z visokim predstavnikom in Skupino za sodelovanje na področju varnosti omrežij in informacij, kot je navedeno v Priporočilu Sveta z dne 8. decembra 2022 o usklajenem vseevropskem pristopu za krepitev odpornosti kritične infrastrukture⁴². Komisija bo za to specifično analizo in za podporo širši oceni tveganja uporabljala tudi strokovne skupine, kot je novoustanovljena strokovna skupina za pametno energijo in njena delovna skupina za kibernetično varnost, ter predstavniki industrije, vključno s trgovci in elektroenergetskimi podjetji. Delo v zvezi z oceno tveganja lahko temelji na izkušnjah s 5G in bi dopolnjevalo obstoječo varnostno infrastrukturo, zlasti **omrežni kodeks za vidike kibernetične varnosti čezmejnih pretokov električne energije**, ki bo predvidoma sprejet v prvem četrtletju leta 2024. Rezultati bi lahko podpirali postopke javnega naročanja in zasnovo dražb, nadaljnje oblikovanje politik in pregled neposrednih tujih naložb.

Analiza tveganj za kibernetično varnost bo obsežna in bo vključevala tudi naprave.

Ukrep 6: Komisija poveča uporabo strateškega javnega naročanja v okviru strategije Global Gateway.

Komisija je decembra 2021 začela izvajati strategijo Global Gateway, v okviru katere EU na podlagi pristopa Ekipe Evropa vlaga v projekte na področju čiste energije in infrastrukture, vključno z vetrno energijo, po vsem svetu. Komisija bo predlagala povečanje uporabe strateškega javnega naročanja v okviru strategije Global Gateway. To bo zagotovilo, da projekti dosegajo visoke okoljske in socialne standarde ter standarde upravljanja ter da lahko izvajalci in proizvajalci, ki dosegajo te standarde, opredelijo ustrezno gospodarsko upravičenost, hkrati pa spodbujajo trajnostni razvoj na nastajajočih trgih in v gospodarstvih v razvoju. Pri projektih, ki vključujejo uvajanje strateških neto ničelnih tehnologij, kot so tehnologije vetrne energije, se bodo merila, kot so merila, vključena v akt o neto ničelni industriji, ko bodo sprejeta, uporabljala kot referenca za sodelovanje z mednarodnimi partnerji. Poleg tega bo Komisija preučila možnost uporabe podobnih zahtev glede javnih naročil zasebnih predlagateljev projektov v okviru strategije Global Gateway.

III. DOSTOP DO FINANCIRANJA

Zaradi razmer inflacije s poviševanjem cen surovin in obrestnih mer ter pogosto potrebo po vnaprejšnjih jamstvih za pridobitev pogodb se je poslabšal dostop sektorja vetrne energije do financiranja za proizvodnjo in uvajanje. Da pa bi industrija vetrne energije dosegla cilje akta o neto ničelni industriji, po ocenah potrebuje naložbe v proizvodne zmogljivosti v višini 6 milijard EUR. Komisija si v okviru unije kapitalskih trgov in okvira EU za trajnostno financiranje prizadeva zagotoviti pravila o kapitalskih trgih, ki bi bila privlačna za naložbe dolgoročnih vlagateljev, ter ukrepe za spodbujanje zasebnega financiranja okoljsko trajnostnih dejavnosti in priložnosti na podlagi evropskega zelenega dogovora. Dobro se zaveda, da bodo zasebne naložbe ključne za uresničevanje ambicij tega akcijskega načrta, ter

---

⁴² Priporočilo Sveta z dne 8. decembra 2022 o usklajenem vseevropskem pristopu za krepitev odpornosti kritične infrastrukture (2023/C 20/01), (UL C 20, 20.1.2023, str. 1).

bo sprejela ukrepe na tem področju poleg mobilizacije virov naložb EU in drugih javnih virov naložb.

Ukrep 7: Komisija olajša dostop do financiranja EU.

Komisija bo razširila možnosti za podporo proizvodnji na področju vetrne energije iz **sklada za inovacije**, pri čemer bo proračun za financiranje projektov za proizvodnjo čistih tehnologij, vključno s projekti za proizvodnjo vetrnih turbin in njihovih sestavnih delov, v okviru naslednjega razpisa za zbiranje predlogov, ki bo objavljen 23. novembra 2023, podvojila na 1,4 milijarde EUR.

Proračun sklada za inovacije za obdobje 2020–2030 znaša skupno 40 milijard EUR⁴³. Pri prihodnjem razpisu sklada za inovacije za zbiranje predlogov, ki bo objavljen 23. novembra 2023 in katerega skupni proračun bo znašal 4 milijarde EUR, bodo inovativni projekti na področju proizvodnje vetrne energije in pilotni projekti upravičeni v okviru posebne teme proizvodnje čistih tehnologij in drugih tem. Ob enaki upravičenosti bodo imeli prednost projekti na področju vetrne energije.

Za podporo razvijalcem projektov in zagotovitev vzpostavitve zanesljivega nabora inovativnih projektov bi se morali projekti na področju vetrne energije prednostno obravnavati tudi v okviru pomoči pri razvoju projektov, ki znaša 90 milijonov EUR in ki jo bo sklad za inovacije zagotavljal v naslednjih treh letih v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko. Prilagojena svetovalna podpora je na voljo tudi v okviru svetovalnega vozlišča InvestEU. Poleg tega je mogoče dodeljene projekte podpreti s kombinacijo financiranja iz sklada za inovacije ter financiranja EIB in drugih mednarodnih finančnih institucij ter nacionalnih spodbujevalnih bank in institucij, tudi v okviru **programa InvestEU**, da se lažje sprejme končna odločitev o naložbah.

Komisija bo do konca tega leta okrepila tudi dejavnosti, povezane z vetrom, na podlagi **revidiranega strateškega načrta za energetska tehnologija (načrta SET)**⁴⁴ ter povečala podporo za raziskave in inovacije v sektorju proizvodnje na področju vetrne energije, da bodo ustrezne evropske tehnologije ohranile konkurenčno prednost, zlasti v zvezi z vprašanji, povezanimi s krožnostjo in trajnostnostjo, izboljšanjem industrijskih procesov in digitalizacijo.

Tudi **platforma STEP** bo zagotovila nove možnosti za podporo naložbam za povečanje obsega proizvodnje čistih tehnologij v EU, vključno z vetrno energijo, ki lahko koristijo zlasti regijam v prehodu in manj razvitim regijam, pa tudi razvitim regijam v državah članicah z BDP na prebivalca, nižjim od povprečja EU. Tem regijam bodo koristile finančne spodbude in večja prožnost pri uporabi sredstev, dodeljenih iz **Kohezijskega sklada, Evropskega sklada za regionalni razvoj in Sklada za pravični prehod**, za podporo produktivnim naložbam v velika podjetja za naložbe v strateške sektorje, ki prispevajo k ciljem platforme STEP.

Ukrep 8: EIB zagotovi orodja za zmanjševanje tveganj in jamstva za podjetja EU na področju vetrne energije.

---

⁴³ Ob upoštevanju povprečne cene ogljika v višini 75 EUR na tono.

⁴⁴ Sporočilo Komisije o reviziji strateškega načrta za energetska tehnologija (načrta SET) (sprejeto oktobra 2023).

Evropska investicijska banka je julija 2023 odobrila svoj drugi sveženj REPowerEU. Sporočila je, da namerava skoraj podvojiti svoja posojila za prispevek k industrijskemu načrtu v okviru zelenega dogovora in aktu o neto ničelni industriji, da bi v petih letih mobilizirala skupno približno 150 milijard EUR. Ta načrt bo deloma podprt z jamstvenim mehanizmom programa InvestEU. Evropski proizvajalci strateških neto ničelnih tehnologij, z njimi povezanih sestavnih delov višje v dobavni verigi in strateških surovin bodo spadali na eno od prednostnih področij/področij ukrepanja v okviru teh prizadevanj. To bo vključevalo proizvodno zmogljivost EU v industriji vetrne energije na kopnem in na morju.

Komisija in Evropska investicijska banka si po najboljših močeh prizadevata zagotoviti **poseben instrument posrednega jamstva za kreditne izpostavljenosti poslovnih bank** do ključnih dobaviteljev industrije vetrne energije, s katerim bi se povečal dostop do predplačil in shem jamstev za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti. Skupni cilj Komisije in EIB je, da bi se nov instrument začel izvajati v prihodnjih 3–6 mesecih. To bo zmanjšalo finančni pritisk zaradi čedalje obsežnejšega števila naročil, ki ga povečujejo makroekonomski izzivi, vključno z naraščajočo inflacijo, obrestnimi merami in velikimi motnjami v dobavnih verigah.

Komisija je predlagala tudi povečanje jamstva EU v okviru platforme STEP za 7,5 milijarde EUR na podlagi posebnega sklopa programa InvestEU, s čimer bi se povečala sposobnost skupine EIB in drugih izvajalskih partnerjev za podporo naložbam v razvoj in proizvodnjo čistih in drugih tehnologij, tudi za sektor vetrne energije.

Delo v zvezi z izboljšanjem usklajevanja med zunanjimi finančnimi orodji, pri čemer izvozne agencije držav članic sodelujejo s ponudniki financiranja za razvoj, zlasti v okviru strategije Global Gateway, bo med drugim podprlo projekte na področju obnovljivih virov energije, vključno z vetrom.

Ukrep 9: Države članice v celoti izkoriščajo prožnost, zagotovljeno na podlagi pravil o državni pomoči za vrednostno verigo EU za vetrno energijo.

Države članice bi morale v celoti izkoristiti možnosti, ki jih zagotavljajo pravila začasnega okvira za krizne razmere in prehod v podporo proizvodnji EU na področju vetrne energije. Komisija se je z državami članicami posvetovala o nekaterih oddelkih začasnega okvira za krizne razmere in prehod, povezanih s krizo, ki naj bi prenehali veljati do konca leta, in bo kmalu sprejela odločitev o njihovem morebitnem podaljšanju ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev v EU. Drugi oddelki, namenjeni podpori prehodu na neto ničelno gospodarstvo, na podlagi katerih lahko države članice pospešijo uvajanje energije iz obnovljivih virov, vključno z vetrno energijo, ter podpirajo strateške naložbe za proizvodnjo opreme, potrebne za navedeni prehod, vključno z vetrnimi turbinami, njihovimi ključnimi sestavnimi deli in povezanimi kritičnimi surovinami, veljajo do konca leta 2025.

Ukrep 10: Komisija okrepi dialog z vlagatelji, da bi spodbujala privlačnost naložb v sektor vetrne energije EU.

Komisija dejavno sodeluje z deležniki, zlasti z dolgoročnimi vlagatelji kapitala v okviru dialoga vlagateljev, v zvezi z rešitvami, s katerimi bi industrija vetrne energije EU postala konkurenčnejša pri privabljanju naložb na svetovni ravni. To bo pripomoglo k zmanjšanju potrebe po javni podpori. Poudarek je na priložnostih in šibkih točkah sektorja, povezanih s poslovanjem, financami in konkurenčnostjo, ter na načinih za krepitev prednosti Evrope in odpravljanje naših pomanjkljivosti.

Komisija bo še v letu 2023 organizirala posebne sestanke z dolgoročnimi vlagatelji za boljše razumevanje glavnih ovir za privlačnost naložb v sektor vetrne energije EU in najboljših načinov, kako jih obravnavati. To bo zajemalo priložnosti za zagotovitev hitrejšega dostopa do zasebnega financiranja in njegove uporabe ter razprave o naložbenem okolju v Evropi, vključno z učinkovitim in po možnosti poenostavljenim regulativnim okoljem za naložbe v sektor vetrne energije.

IV. ZAGOTAVLJANJE PRAVIČNEGA IN KONKURENČNEGA MEDNARODNEGA OKOLJA

Proizvodna industrija EU na področju vetrne energije je dokazala, da je pod poštenimi pogoji zelo konkurenčna na domačem in tujih trgih. EU bi morala ustvariti ugodno okolje za konkurenčnost, inovacije in naložbe industrije EU ter njen izvoz na tuje trge v skladu z mednarodnimi zavezami.

Ukrep 11: Komisija olajša dostop proizvajalcev EU do tujih trgov.

Komisija bo še naprej uporabljala svojo obsežno mrežo trgovinskih sporazumov za okrepitev konkurenčnosti industrije vetrne energije EU, med drugim z učinkovitim izvajanjem in izvrševanjem⁴⁵. Komisija pripisuje enako velik pomen **tekočim trgovinskim pogajanjem** za oblikovanje zanesljivih poglavij o energiji in surovinah ter drugih ustreznih določb za industrijo vetrne energije. Ti sporazumi industriji vetrne energije pomagajo diverzificirati dobavne verige in zmanjšati tveganja zanje ter obravnavati strateške odvisnosti, zlasti v zvezi s surovinami in drugimi vmesnimi izdelki. Zato bo Komisija dodatno **okrepila pogajanja o trgovinskih sporazumih**, na podlagi katerih bi se okrepil položaj podjetij EU, tudi v sektorju vetrne energije, in zagotovil neizkrivljen dostop do tujih trgov. Partnerstva za neto ničelno industrijo bodo dodatno podpirala prisotnost evropskih podjetij na ključnih trgih. Komisija si bo tudi v sosedstvu EU prizadevala zagotoviti več strateškega sodelovanja in pobud v tem sektorju.

EU bo sodelovala tudi s partnerji v Svetovni trgovinski organizaciji (STO) za pripravo **pravilnika o subvencijah**, da bi se povečala preglednost posredovanja države ter preprečilo tekmovanje v podeljevanju subvencij, ki povečuje trgovinske spore in ogroža sodelovanje, potrebno za doseganje podnebnih ciljev. Delo se bo predvidoma začelo na ministrski konferenci STO februarja 2024.

Instrument za mednarodno javno naročanje (IPI)⁴⁶ EU zagotavlja vzvod, ki ga lahko uporablja, da trgovinske partnerje, ki še nimajo obveznosti na področju javnega naročanja (na podlagi Sporazuma o vladnih nabavah STO (GPA) ali dvostranskih prostotgovinskih sporazumov), prepriča, da odprejo svoje trge javnih naročil podjetjem EU. V primeru utemeljenih trditev industrije EU o omejenem dostopu do blaga in storitev, povezanih z vetrno energijo, na področju javnega naročanja v državi nečlanici EU lahko Komisija v okviru IPI začne preiskavo za odprtje navedenega trga subjektom EU na podlagi posvetovanja z zadevno državo nečlanico EU. IPI prav tako omogoča EU, da omeji dostop do svojih trgov

⁴⁵ Trgovinski sporazumi EU vključujejo določbe o prepovedi omejitev uvoza in izvoza ter zahtev glede lokalne vsebine in odprtju dostopa do javnega naročanja.

⁴⁶ Uredba (EU) 2022/1031 o dostopu gospodarskih subjektov, blaga in storitev iz tretjih držav do trgov javnih naročil in koncesij Unije je začela veljati 29. avgusta 2022.

javnih naročil z uvedbo ustreznih ukrepov IPI, če navedeno posvetovanje ne privede do pričakovanega odprtja trga države nečlanice EU.

Ukrep 12: Zaščita notranjega trga pred izkrivljanjem trgovine ter grožnjami za varnost in javni red.

Komisija bo v partnerstvu z evropsko industrijo vetrne energije pozorno **spremljala morebitne nepošteno trgovinske prakse**, ki koristijo tujim proizvajalcem na področju vetrne energije. To bo vključevalo pozoren nadzor nad morebitnim subvencioniranjem proizvodov, povezanih z vetrno energijo, ki se uvažajo v EU. Komisija bo uporabila svoje instrumente trgovinske zaščite, če bo to upravičeno. Če so lahko proizvajalci na področju vetrne energije zaradi tujih izkrivljajočih subvencij, ki jih prejemajo, uspešni pri postopkih javnega naročanja ali koncentracijah, ki vključujejo ciljna podjetja EU, **bo EU uporabila tudi ukrepe na podlagi uredbe o tujih subvencijah. Evropska industrija vetrne energije je pozvana, da predloži dodatne dokaze.** Komisija bo ocenila vse dokaze o domnevnih nepoštenih praksah, ki jih predloži industrija ali drugi neodvisni viri.

Komisija bo države članice spodbujala, da pri izvajanju svojih mehanizmov pregleda zaradi varnosti ali javnega reda v celoti upoštevajo tveganja za **kritično energetska infrastrukturo**. V celoti bo izkoristila mehanizem sodelovanja na podlagi **uredbe o pregledu neposrednih tujih naložb**⁴⁷ za preprečitev morebitnih groženj za varnost in javni red, povezanih s tujimi naložbami v industrijo vetrne energije EU.

Ukrep 13: Okrepitev standardizacije v sektorju vetrne energije.

V sedANJI fazi razvoja industrije vetrne energije so tehnični standardi ključen instrument za zagotavljanje interoperabilnosti, znižanje stroškov in pospešitev uvajanja tehnologij vetrne energije na kopnem in morju na trg. Čeprav je Mednarodna elektrotehniška komisija (IEC) sprejela širok nabor standardov, ki jih je Evropski odbor za elektrotehniško standardizacijo (CENELEC) sprejel kot evropske standarde, bi lahko dodatni standardi prispevali k dodatnemu povečanju učinkovitosti in trajnostnosti opreme za vetrno energijo ter odpravljanju ovir za njeno uvajanje po vsej EU. Predvsem krožno gospodarstvo je pomembno za zagotovitev strateške avtonomije v ključnem sektorju, kot je sektor vetrne energije, ob sočasnem zmanjšanju njegovega vpliva na okolje v skladu z evropskim zelenim dogovorom. Poleg tega bi se lahko z dodatnimi standardi, zlasti v kombinaciji z vzporednim delom v zvezi z zasnovo dražb energije iz obnovljivih virov, okrepil industrijski ekosistem. S spodbujanjem postopka standardizacije na mednarodni ravni in zagotavljanjem dejavnega sodelovanja EU se bo podprla tudi sposobnost evropske industrije vetrne energije, da bolje konkurira svetovnim konkurentom na področju kakovosti.

Za spodbujanje sprejemanja standardov EU in mednarodnih standardov za sektor vetrne energije bodo do konca leta 2023 sprejeti naslednji ukrepi:

- na posebni delovni seji o tehnologiji vetrne energije v okviru ustanovljenega foruma na visoki ravni o evropski standardizaciji bodo opredeljene glavne potrebe po evropski in mednarodni standardizaciji ter morebitne obstoječe ovire, seja pa bo namenjena tudi

---

⁴⁷ Uredba (EU) 2019/452 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Uniji (UL L 79I, 21.3.2019, str. 1).

ozaveščanju držav članic in industrije, da se zagotovi sodelovanje njihovih strokovnjakov pri dejavnostih določanja standardov, ter

- Komisija bo zahtevala, naj evropske organizacije za standardizacijo pripravijo evropske standardizacijske dokumente v podporo ciljem akta o neto ničelni industriji.

V. SPRETNOSTI

Po ocenah bo v sektorju vetrne energije do leta 2030 potrebnih približno 100 000 dodatnih delovnih mest, povezane naložbe v spretnosti pa bi lahko znašale približno 850 milijonov EUR⁴⁸. Panožna združenja na področju energije iz obnovljivih virov, predstavniki inštalaterjev čistih tehnologij, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, raziskovalna središča in regionalne mreže, vključno z deležniki iz industrije vetrne energije, so marca 2021 in marca 2023 ob podpori Komisije sklenili obsežni partnerstvi za spretnosti za industrijski ekosistem energije iz obnovljivih virov. Partnerstvi delujeta, vendar ju je treba dodatno razviti, da bosta dosegli svoje cilje.

Ukrep 14: V okviru obsežnih partnerstev za spretnosti na področju energije iz obnovljivih virov se načrtujejo projekti, ki bodo podpirali razvoj spretnosti za sektor energije iz obnovljivih virov, vključno z vetrno energijo.

Obsežni partnerstvi za spretnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energije iz obnovljivih virov na morju se spodbujata, da čim prej opredelita programe in pobude EU za spretnosti, s katerimi se zagotovi najboljši okvir za izvajanje projektov, ki omogočajo opredelitev potreb po spretnostih v sektorju, pregled profilov delovnih mest, pripravo in uporabo novih modulov usposabljanja, ustreznih za trg dela, in povezanega gradiva in/ali podporo razvoju spretnosti, ki so nujno potrebne v sektorju obnovljivih virov energije, ter ki so usmerjeni zlasti na ženske, mlade (ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo) in starejše. Poseben poudarek bi moral biti na trajnostnosti in praksah krožnega gospodarstva. To bi lahko vključevalo prijavo na razpis v okviru programa Erasmus+ za načrt za sektorsko sodelovanje na področju spretnosti. Partnerstvu lahko koristijo tudi obstoječe pobude, kot so evropska koalicija za vajeništva in centri poklicne odličnosti⁴⁹.

Poleg tega bo akt o neto ničelni industriji spodbujal ustanavljanje evropskih akademij za spretnosti za neto ničelno industrijo, ki bodo podpirale ukrepe držav članic za izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev. Akademije bodo razvijale učne vsebine in gradivo, ki jih bodo dajale na voljo izvajalcem izobraževanja in usposabljanja v državah članicah za zadovoljitev povpraševanja po usposobljenih delavcih v neto ničelnih panogah. Vsaka akademija bo osredotočena na eno tehnologijo neto ničelne industrije, vključno z akademijo, ki bo ustanovljena za sektor vetrne energije, vse pa si bodo prizadevale v treh letih od ustanovitve usposobiti 100 000 udeležencev izobraževanja in usposabljanja.

---

⁴⁸ Poročilo Komisije z naslovom „Employment and Social Developments in Europe – Addressing labour shortages and skills gaps in the EU“ (Razvoj na področju zaposlovanja in socialnih zadev v Evropi – obravnavanje pomanjkanja delovne sile in vrzeli v spretnostih v EU), na voljo na spletnem naslovu <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26989&langId=en>.

⁴⁹ Na primer, center poklicne odličnosti T-shore – Technical Skills for Harmonised Offshore Renewable Energy, ki se financira iz programa Erasmus+, si prizadeva razviti programe usposabljanja in vire, s katerimi lahko delavci pridobijo spretnosti in kompetence, ki jih potrebujejo za uspeh v industriji vetrne energije na morju.

VI. UDELEŽENOST INDUSTRIJE IN ZAVEZE DRŽAV ČLANIC

Poleg ukrepov EU in držav članic bodo tudi ukrepi evropske industrije vetrne energije prispevali k stabilnejšemu in donosnejšemu poslovnemu okolju. To se med drugim nanaša na dejavnejše varovanje pred inflacijo in nestanovitnostjo cen glavnih vložkov, kot so surovine, ter razvoj dodatnih dolgoročnih partnerstev med proizvajalci in upravljavci na področju vetrne energije, ki so lahko medsebojno koristna.

Ukrep 15: Listina EU o vetrni energiji.

Da bi se povečala obseg uvajanja vetrne energije in povezana proizvodna zmogljivost v EU, Komisija države članice in predstavnike industrije vetrne energije poziva, da do konca leta 2023 sprejmejo prostovoljne zaveze v okviru listine o vetrni energiji. Komisija si bo na podlagi dialoga vlagateljev prizadevala vključiti finančne vlagatelje v listino o vetrni energiji ali pa razširiti listino na navedene akterje takoj, ko bo to mogoče.

Listina, ki temelji na tem akcijskem načrtu in njegovih politikah, je namenjena uskladitvi in hitri izvedbi ukrepov Komisije, držav članic in deležnikov iz industrije, hkrati pa naj bi izražala skupno in usklajeno prizadevanje za izboljšanje omogočitvenih pogojev za evropsko industrijo vetrne energije. Komisija bo pripravila natančne zaveze listine v tesnem sodelovanju z državami članicami in deležniki iz industrije ter ob posvetovanju s socialnimi partnerji. Zagotovila, pridobljena s tem akcijskim načrtom in listino, bi morala industriji omogočiti, da okrepi naložbe in zagotovi razširitev proizvodne zmogljivosti za zadovoljitev pričakovanega večjega povpraševanja po projektih na področju vetrne energije v prihodnjih letih.

6. ZAKLJUČEK IN NADALJNI UKREPI

Industrija vetrne energije je Evropi v ponos. EU ima trdno proizvodno bazo in številne zanesljive razvijalce polj vetrnih elektrarn z globalnim dosegom. Sektor ima veliko sposobnost za inovacije in ustvarjalnost ter dobre pogoje za razvoj novih spretnosti. Evropska podjetja v sektorju vetrne energije so ključni akterji v sedanjem postopku preoblikovanja našega energetskega sistema ter pri doseganju naših ambicioznih podnebnih in energetskih ciljev. Z industrijo vetrne energije in drugimi neto ničelnimi panogami je EU dobro pripravljena za prehod na čisto in krožno gospodarstvo prihodnosti. Sektor vetrne energije EU ima vodilno vlogo na svetovni ravni, njegov uspeh pa temelji na konkurenci. Sektor določa trende in standarde za ves svet. Na podlagi evropskega sodelovanja z mednarodnimi partnerji na področju vetrne energije se ustvarjajo novi trgi in zagotavljajo globalne rešitve za nadomestitev fosilnih goriv.

Zato mora evropska industrija vetrne energije zdaj povečati svoj obseg in zagotoviti naložbe, da bodo lahko industrija in državljani EU izkoristili priložnosti evropskega zelenega dogovora in prizadevanj za razogljičenje po vsem svetu. Za to potrebuje več predvidljivosti ter jasno prepoznaven in zanesljiv nabor projektov. Potrebuje zanesljiv poslovni model, ki zagotavlja ustrezno dobičkonosnost, ter dostop do financiranja, da bo lahko rasla in pritegnila vlagatelje. Potrebuje razširjena in okrepljena omrežja za vključevanje svoje energije. Potrebuje pa tudi pošteno konkurenco.

Ne smemo izgubljati časa. Zato je cilj tega akcijskega načrta zagotoviti konkretne rezultate že v prihodnjih mesecih. EU, države članice in industrija bodo z izvajanjem tega akcijskega načrta podprle evropski sektor proizvodnje na področju vetrne energije pri premagovanju težav in izboljšale njegovo konkurenčnosti za zagotovitev, da lahko v celoti prispeva k energetskega prehodu, ki trenutno poteka.

Akcijski načrt evropski industriji vetrne energije daje zagotovilo, da je njena gospodarska upravičenost v EU trdna, vzdržna in dolgoročna. Zato **Komisija poziva države članice in industrijo, da podprejo ta akcijski načrt** in izvedejo ukrepe v skladu s svojimi vlogami. Komisija poziva **Parlament, Svet in druge institucije EU**, da prispevajo k tem prizadevanjem v podporo cilju tega akcijskega načrta.

PRILOGA I – EVROPSKI AKCIJSKI NAČRT ZA VETRNO ENERGIJO NA KRATKO

Kategorija	Ukrepi/instrumenti	Časovnica
Pospeševanje uvajanja z večjo predvidljivostjo in hitrejšim izdajanjem dovoljenj	1. Komisija in države članice si skupaj prizadevajo za pospešitev izdajanja dovoljenj. Pobuda za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije (Accele-RES) – okrepljena prizadevanja za prenos in izvajanje revidirane direktive o energiji iz obnovljivih virov v začetni fazi. Začasna izredna ureditev.	Začetek izvajanja novembra 2023
	2. Države članice povečajo prepoznavnost nabora projektov na področju vetrne energije z zavezami za vetrno energijo ter objavo vmesnih časovnih razporedov dražb in dolgoročnih načrtov za uvedbo obnovljivih virov energije.	Začetek izvajanja novembra 2023
	3. Komisija sprejme akcijski načrt za olajšanje izgradnje omrežij.	November 2023
Izboljšana zasnova dražb	4. Države članice v svoje dražbe vključijo objektivna, pregledna in nediskriminatorna kvalitativna merila ter ukrepe za čim višjo stopnjo izvajanja projektov, Komisija pa jih pri tem podpira s priporočili in smernicami.	Čim prej
	5. Spoprijemanje s tveganji za kibernetško varnost in obravnava vidikov varstva podatkov.	Začetek izvajanja na začetku leta 2024
	6. Komisija poveča uporabo strateškega javnega naročanja v okviru strategije Global Gateway.	Od sprejetja
Dostop do financiranja	7. Komisija olajša dostop do financiranja EU.	Do konca leta 2023
	8. EIB zagotovi orodja za zmanjševanje tveganj in jamstva za podjetja EU na področju vetrne energije.	Četrto četrtletje leta 2023
	9. Države članice v celoti izkoriščajo prožnost, zagotovljeno na podlagi pravil o državni pomoči za vrednostno verigo EU za vetrno energijo.	Od sprejetja
	10. Komisija okrepi dialog z vlagatelji, da bi spodbujala privlačnost naložb v sektor vetrne energije EU.	Do konca leta 2023
Vzpostavitev pravičnega in konkurenčnega mednarodnega okolja	11. Komisija olajša dostop proizvajalcev EU do tujih trgov.	Od sprejetja
	12. Zaščita notranjega trga pred izkrivljanjem trgovine ter grožnjami za varnost in javni red.	Od sprejetja
	13. Okrepitev standardizacije v sektorju vetrne energije.	Začetek izvajanja do konca leta 2023

Spretnosti	14. V okviru obsežnih partnerstev za spretnosti na področju energije iz obnovljivih virov se načrtujejo projekti, ki bodo podpirali razvoj spretnosti za sektor energije iz obnovljivih virov, vključno z vetrno energijo.	Do sredine leta 2024
Udeleženos industrije in zaveze držav članic	15. Listina EU o vetrni energiji	December 2023